O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

FAN VA TEXNOLOGIYALAR
UNIVERSITETI

“O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINING XALQARO IQTISODIY INTEGRATSIYALASHUV SHAROITIDA IQTISODIY BARQARORLIKKA ERISHISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI”

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026-YIL 24-APREL

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGIES

COLLECTION OF MATERIALS
International Scientific and Practical Conference on the topic "Problems and solutions for achieving economic sustainability of Uzbekistan's economy in the context of international economic integration"
April 24, 2026

"O'zbekiston iqtisodiyotining xalqaro iqtisodiy integratsiyalashuv sharoitida iqtisodiy barqarorlikka erishish muammolari va yechimlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjumani MATERIALLAR TO'PLAMI
2026-yil 24-aprel

Toshkent 2026

рағбатлантирмоқда. Бу эса ўз навбатида даромадлар ўсиши ва аҳоли турмуш даражасининг яхшиланишига хизмат қилади. Шунингдек, молиявий инклюзияни таъминлаш ва инновацион хизматларнинг қамровини кенгайтириш келгусида камбағаллик даражасини янада пасайтиришнинг муҳим омили бўлиб қолади.

QAYTA TASHKIL ETISHNING O‘ZGARTIRISH SHAKLIDA BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISH VA HISOBOTLARNI TUZISHNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TASHKIL QILISH

Abdurasulov Jamshidbek Axmad ug‘li
SamISI tayanch doktoranti
https://doi.org/10.5281/zenodo.20009885

Annotatsiya. Mazkur maqolada korxonalarni qayta tashkil etishning o‘zgartirish shaklida buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlar asosida shakllantirish masalalari tadqiq etilgan. Shuningdek, milliy va xalqaro standartlar o‘rtasidagi farqlar tahlil qilinib, hisob siyosatini takomillashtirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: qayta tashkil etish, o‘zgartirish shakli, MHXS, buxgalteriya hisobi, hisob siyosati, moliyaviy hisobot.

Аннотация. В данной статье исследуются вопросы организации бухгалтерского учета и формирования финансовой отчетности при реорганизации предприятий в форме преобразования на основе международных стандартов финансовой отчетности (МСФО). Раскрыта экономическая сущность процесса преобразования, обоснована необходимость трансформации учетной политики, а также значение оценки активов и обязательств по справедливой стоимости. Кроме того, проведен сравнительный анализ национальных и международных стандартов и разработаны научные предложения и практические рекомендации, направленные на обеспечение прозрачности и сопоставимости финансовой отчетности.

Ключевые слова: реорганизация, преобразование, МСФО, бухгалтерский учет, учетная политика, финансовая отчетность.

Annotation. This artikle ehamines the issues of organizing akkounting and preparing finankial statemens during enterprise reorganization in the form of transformation based on International Finankial Reporting Standards (IFRS). The ekonomik essenke of the transformation prokess is revealed, the nekessity of revising akkounting polikies is substantiated, and the importanke of measuring asses and liabilities at fair value is justified. In addition, a komparative analysis of national and international standards is kondukted, and skientifik proposals and praktikal rekommendations aimed at ensuring transparenky and komparability of finankial reporting are developed.

Keyvords: reorganization, transformation, IFRS, akkounting, akkounting poliky, finankial reporting.

Qayta tashkil etishning o‘zgartirish shakli korxonaning tashkiliy-huquqiy maqomini o‘zgartirish bilan bog‘liq bo‘lib, mazkur jarayonda uning iqtisodiy faoliyati to‘xtatilmaydi, balki uzluksiz davom etadi. Bu holat buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotni yuritishda uzluksizlik tamoyilini asosiy mezon sifatida qo‘llashni talab etadi. Ya’ni, korxona qayta tashkil etilgan bo‘lsa-da, u iqtisodiy sub’ekt sifatida o‘z faoliyatini davom ettirayotgan tashkilot sifatida baholanadi. Shu jihatdan, o‘zgartirish jarayonini hisobga olishda huquqiy shakl emas, balki iqtisodiy mazmun ustuvor hisoblanadi, bu esa xalqaro moliyaviy hisobot standartlarining muhim konseptual tamoyillaridan biri hisoblanadi. O‘zgartirish jarayonida buxgalteriya hisobini tashkil etishda eng muhim masalalardan biri aktivlar va majburiyatlarni to‘g‘ri baholashdan iborat. Xalqaro standartlarga muvofiq, aktiv va majburiyatlar adolatli qiymat bo‘yicha baholanishi lozim bo‘lib, bu ularning bozor sharoitidagi real qiymatini aks ettirishga xizmat qiladi. Milliy amaliyotda esa ko‘p hollarda aktivlar tarixiy (balans) qiymatida hisobga olinadi, bu esa moliyaviy hisobotlardagi ma’lumotlarning haqqoniyligini ma’lum darajada cheklaydi. Shuning uchun o‘zgartirish

jarayonida aktivlarni qayta baholash, ularning bozor qiymatini aniqlash va moliyaviy hisobotlarda aks ettirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu orqali korxonaning haqiqiy moliyaviy holati investorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun yanada aniq va tushunarli shaklda namoyon bo‘ladi.

Shu bilan birga, o‘zgartirish jarayonida korxona hisob siyosatiga jiddiy o‘zgartishlar kiritilishi talab etiladi. Xususan, yangi tashkiliy-huquqiy shaklga mos ravishda buxgalteriya hisobini yuritish usullari, hisob ob’ektlarini tan olish va baholash mezonlari, daromad va harajatlarni e’tirof etish qoidalari qayta ishlab chiqilishi lozim. Bu jarayonda xalqaro standartlar talablariga mos keladigan hisob siyosatini shakllantirish alohida ahamiyatga ega bo‘lib, u moliyaviy hisobotlarning xalqaro darajada qiyosiyligini ta’minlashga xizmat qiladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, qayta tashkil etish jarayonlarini hisobda to‘g‘ri aks ettirish uchun maxsus schyotlar joriy etilishi buxgalteriya axborotining to‘liqligi va aniqligini oshiradi . Masalan, qayta tashkil etish natijalarini alohida hisobga olish, qabul qilingan aktiv va majburiyatlarni alohida hisoblarda yuritish orqali hisob tizimida tartib va shaffoflikka erishish mumkin. Moliyaviy hisobotlarni shakllantirish jarayoni ham o‘zgartirish shaklida alohida ahamiyat kasb etadi. Bunda, qayta tashkil etishdan oldingi va keyingi holatni aks ettiruvchi hisobotlar tuzilishi shart. Jumladan, qayta tashkil etishdan oldingi yakuniy moliyaviy hisobot, o‘zgartirishdan keyingi kirish balansi, shuningdek, solishtirma hisobotlar shakllantirilishi lozim. Bu hisobotlar orqali foydalanuvchilar korxonaning moliyaviy holatidagi o‘zgarishlarni tahlil qilish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Xalqaro standartlarga muvofiq ravishda moliyaviy hisobotlarda qayta tashkil etish sabablari, amalga oshirish usullari, aktiv va majburiyatlarni baholash tamoyillari, shuningdek ushbu jarayonning moliyaviy natijalarga ta’siri to‘liq va ochiq yoritilishi talab etiladi. Bu esa moliyaviy axborotning shaffofligini ta’minlashda muhim omil hisoblanadi.

O‘zgartirish jarayonida yana bir muhim jihat bu — moliyaviy natijalarni to‘g‘ri shakllantirishdir. Xalqaro standartlarda gudvill, hariddan kelgan foyda, qayta tashkil etish natijasidagi foyda yoki zarar kabi ko‘rsatkichlarni hisobga olish talab etiladi. Milliy amaliyotda esa mazkur ko‘rsatkichlar to‘liq shakllanmagan bo‘lib, bu hisobotlarning xalqaro standartlarga mosligini cheklaydi. Shuning uchun moliyaviy hisobot tarkibiga qo‘shimcha tushuntirishlar va ilova shakllarini kiritish orqali axborotning to‘liqligi va sifatini oshirish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Bu orqali foydalanuvchilar uchun korxonaning moliyaviy natijalari va qayta tashkil etish jarayonining ta’siri yanada aniq va tushunarli bo‘ladi. Bundan tashqari, o‘zgartirish jarayonida konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlarni shakllantirish masalasi ham muhim ahamiyatga ega bo‘lishi mumkin, ayniqsa korxona guruh tarkibiga kirsa. Bunda bosh kompaniya va uning sho‘’ba korxonalari o‘rtasidagi munosabatlar, nazorat darajasi va ozchilik ulushlari hisobga olinishi lozim. Xalqaro standartlar bunday holatlarda moliyaviy hisobotlarni konsolidatsiyalashni talab etadi, bu esa korxonalar guruhining umumiy moliyaviy holatini to‘liq aks ettirish imkonini beradi.

Umuman olganda, qayta tashkil etishning o‘zgartirish shaklida buxgalteriya hisobini xalqaro standartlar asosida tashkil qilish kompleks yondashuvni talab etadi. Bu jarayonda hisob siyosatini takomillashtirish, aktiv va majburiyatlarni adolatli qiymat bo‘yicha baholash, moliyaviy hisobotlarni xalqaro talablar asosida shakllantirish va axborotni to‘liq ochib berish kabi muhim vazifalar amalga oshirilishi lozim. Natijada, korxonaning moliyaviy hisobotlari xalqaro talablarga javob beradigan darajaga yetkaziladi, bu esa uning investitsion jozibadorligini oshirish va xalqaro moliya bozorlariga chiqish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF–60-son farmoni «2022–2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida».

2. O‘zbekiston Respublikasining «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi Qonuni. – Toshkent, 2016 (yangi tahrir).

3. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (IFRS / MHXS). – London: IFRS Foundation, amaldagi nashr.

110.	**Э.И.Эргашев.** ИНВЕСТИЦИЯЛАРДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ОРҚАЛИ КИЧИК БИЗНЕС СУБЪЕКТЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	368
111.	**O.F.Omondavlatova.** MOLIYANING AHAMIYATI VA VAZIFALARI. MOLIYA TIZIMI	370
112.	**F.A.Eshev.** DIVIDEND SIYOSATINING AKSIYA NARXINING O‘ZGARUVCHANLIGIGA TA’SIRI BO‘YICHA AYRIM NAZARIYALAR	373
113.	**F.A.Eshev.** KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATI: NAZARIY YONDASHUVLAR, DETERMINANTLAR VA TADQIQOT BO‘SHLIQLARI	377
114.	**Г.Г.Виногоров.** ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННОГО КЛИМАТА СУБЪЕКТА ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	380
115.	**I.O.Karimov.** QURILISH KORXONALARIDA INVESTITSION FAOLIYATNI NOANIQLIK VA TAVAKKALCHILIK SHAROITIDA BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	384
116.	**M.A.Abduvaliyeva, J.J.Jamolov.** O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINING XALQARO IQTISODIY INTEGRATSIYALASHUV SHAROITIDA IQTISODIY BARQARORLIKKA ERISHISH MUOMMOLARI VA YECHIMLARI	389
117.	**М.А.Абдувалиева, Ж.Ж.Жамолов.** ЎЗБЕКИСТОНДА ИНВЕСТИЦИЯ МУҲИТИНИ ЯХШИЛАШДА ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ	390
118.	**M.O.Iskandarov.** THEORETICAL FOUNDATIONS AND CONCEPTUAL MODELS OF TAKAFUL INVESTMENTS: EVIDENCE FROM THE MALAYSIAN EXPERIENCE	392
119.	**M.A.Omonova.** O‘ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA MOLIYA TIZIMINI ISLOH QILISH VA INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA XALQARO IQTISODIY HAMKORLIK ISTIQBOLLARI	396
120.	**Н.Н.Қўзиева.** БИЛВОСИТА СОЛИҚЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛИНИБ БОРИШИ	400
121.	**B.U.Yusupov, M.X.Tursunov.** MOLIYA TIZIMIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINING O‘RNI VA INVESTITSION MUHITNI RAQAMLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	404
122.	**L.S.Azimova.** TO‘QIMACHILIK SANOATIGA TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNING SAMARALI MUHITINI SHAKLLANTIRISH	406
123.	**А.А.Азларова.** РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ИННОВАЦИОН БАНК ХИЗМАТЛАРИНИ ЖОРИЙ ЭТИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	408
124.	**Д.А.Азларова.** ЎЗБЕКИСТОНДА ТИЖОРАТ БАНКЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ХИЗМАТЛАРИ ОРҚАЛИ КАМБАҒАЛЛИКНИ КАМАЙТИРИШ	411
125.	**J.A.Abdurasulov.** QAYTA TASHKIL ETISHNING O‘ZGARTIRISH SHAKLIDA BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISH VA HISOBOTLARNI TUZISHNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TASHKIL QILISH	415
126.	**D.Sh.Mirdjalilova, Z.T.Amirov.** KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINING INTEGRALLASHGAN KO‘RSATKICHLARINI SHAKLLANTIRISH	417

CERTIFICATE

of Appreciation

presented to

J. A. Abdurasulov

PROGRAM OF THE PLENARY SESSION OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE "PROBLEMS AND SOLUTIONS FOR ACHIEVING ECONOMIC SUSTAINABILITY OF UZBEKISTAN'S ECONOMY IN THE CONTEXT OF THE INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION"

24 April 2026

Rector of University of Science and Technologies

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TOSHKENT SHAHAR MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYATI
UNIVERSITY OF SCINCE AND TECHNOLOGIES
SHARTNOMALAR UCHUN

A.Khamdamov